

4. 11. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Spotřebitelské smlouvy v NOZ

Ochrana spotřebitele je oblastí, která v posledních letech nabývá na významu, a to nejen v tuzemském právním prostředí, ale zejména v rovině komunitární, kdy ochrana spotřebitele je jedním ze stěžejních témat, kterými se Evropská komise zabývá při uskutečňování svého strategického cíle - zlepšování kvality života evropských občanů.

Legislativa společenství

Evropská komise si vytyčila v oblasti spotřebitelské politiky a ochrany spotřebitele několik hlavních cílů, a to zejména posílení postavení spotřebitelů v EU, zvýšení blahobytu spotřebitelů v EU a účinnou ochranu spotřebitele před závažnými riziky a hrozbami[1]. Jedním ze základních principů politiky ochrany spotřebitele EU je uznání spotřebitelů jako rovnoprávných a odpovědných účastníků obchodu na vnitřním trhu, kterým má být umožněno činit informovaná rozhodnutí ohledně nákupu zboží a služeb. Zájmy spotřebitelů mají být chráněny zejména s ohledem na zvyšující se komplexitu a růst maloobchodních trhů a rovněž s ohledem na rozmach elektronického obchodování.

Ze spotřebitelské legislativy EU zasluhuje pozornost především směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů, která byla přijata za účelem unifikace spotřebitelského práva napříč členskými státy Evropské unie a která má být implementována do českého právního řádu nejpozději do prosince 2013, přičemž zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“) uvedenou směrnicí již transponoval.

Spotřebitel v NOZ

NOZ v ustanovení § 419 poskytuje výklad pojmu spotřebitel a stanoví, že: *„spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.“* Jedná se o párový pojem k pojmu podnikatele, kterému se věnují následující ustanovení navazujícího oddílu NOZ. Ustanovení § 419 NOZ vymezuje spotřebitele shodně s komunitárním právem a odstraňuje dosavadní dvojaký význam. Je nutno zdůraznit, že spotřebitelem je člověk jako osoba fyzická a nikoliv osoba právnická, jak také ostatně dovodil Evropský soudní dvůr[2]. Právnickým osobám pak náleží ochrana podle obecných ustanovení NOZ. Obecně lze říci, že úprava ochrany spotřebitele v NOZ usiluje o přehlednější systematické členění, což se projevuje především v oblasti smluv uzavíraných distančním způsobem a smluv uzavíraných mimo obchodní prostory.

Smlouvy uzavírané se spotřebitelem

Dosavadní právní úprava užívá termín spotřebitelské smlouvy (§ 51a a násl. OZ), kterými se dle § 52 OZ rozumí vybrané smluvní typy, pokud jsou smluvními stranami na jedné straně spotřebitel a na straně druhé dodavatel. NOZ upouští od zavádějícího termínu „spotřebitelská smlouva“, který mohl

budit dojem zvláštního smluvního typu, a nově používá spojení „smlouva uzavíraná se spotřebitelem“, kterou definuje jako smlouvu, kterou se spotřebitelem uzavírá podnikatel, přičemž ustanovení příslušného oddílu se použijí rovněž na závazky z těchto smluv vzniklé.

Uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory

Zvláštní ochrana náleží spotřebiteli, je-li s ním uzavírána smlouva distančním způsobem či mimo obchodní prostory. Tyto dvě kategorie jsou nově upraveny společně v ustanovení § 1820 a následujících NOZ. Společnými prostředky ochrany spotřebitele pro obě uvedené kategorie smluv je zvýšená informační povinnost a nezaměnitelnost před smluvními informací. Sjednoceny jsou také podmínky pro odstoupení od smlouvy, kdy lhůta pro odstoupení i nadále činí 14 dnů. Novinkou v NOZ je zavedení procesněprávní lhůty pro odstoupení spotřebitelem od smlouvy. Lhůta tedy bude nově zachována, pokud spotřebitel v jejím průběhu odešle podnikateli oznámení o odstoupení od smlouvy, a to rozdílně od dosavadní hmotněprávní povahy lhůty, kdy oznámení muselo být podnikateli v 14 denní lhůtě nejen odesláno ale i doručeno.

Smlouvy uzavírané distančním způsobem jsou takové smlouvy, které jsou uzavřeny za použití prostředků komunikace na dálku, tedy kupříkladu prostřednictvím reklamy v tisku s objednávkovým katalogem, prostřednictvím telefonu, televize či veřejné komunikační sítě. Demonstrativní výčet obsažený v dosavadní právní úpravě v NOZ nenalezneme a musíme vycházet z poměrně široce koncipované obecné definice. Příslušná ochranná ustanovení korigují zejména informační povinnost, minimální obsah údajů, a postup předcházející uzavření smlouvy.

NOZ definuje, jaké veškeré smlouvy lze považovat za smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory, přičemž jde o smlouvy uzavírané sice za fyzické přítomnosti spotřebitele a obchodníka, avšak na místě, které za obvyklé obchodní prostory daného podnikatele považovat nelze, tedy například během zájezdu organizovaného podnikatelem, v obydlí spotřebitele, na veřejném místě apod. Do této kategorie smluv jsou nově zařazeny také smlouvy, k jejichž uzavření dojde bezprostředně poté, co podnikatel oslovil spotřebitele mimo obchodní prostory. Spotřebiteli je dle NOZ poskytnuta zvýšená ochrana v případě, kdy zaměstnanci podnikatele mimo obchodní prostory prezentují kolemjdoucím výrobky či služby a následně se spotřebitelem uzavírají smlouvu v prostorách, kde podnikatel provozuje svoji činnost. Dle současné právní úpravy by se na takto uzavřenou smlouvu nenahlíželo jako na smlouvu uzavřenou mimo prostory obvyklé k podnikání a nebylo by tak možno odstoupit ve 14 denní lhůtě.

Závěr

Ačkoliv změny v nové právní úpravě nejsou zásadní, je tato pro spotřebitele přínosem a lze konstatovat, že zákonodárce důsledně navazuje na komunitární úpravu v oblasti ochrany spotřebitele, a to především prostřednictvím transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů. Výsledkem je nejen posílení práv spotřebitelů, ale také celá řada nových povinností na straně podnikatelů, a to zejména v oblasti spotřebitelských smluv uzavíraných mimo prostory obvyklé k podnikání a smluv distančních. Spotřebitelská politika EU tak poskytla novému občanskému zákoníku dobré výchozí předpoklady a až praxe ukáže, zda se splní jeden z unijních cílů, tedy zajištění zvýšené ochrany spotřebitele a současně nastavení přehledného systému pravidel pro podnikatele.

Jan Vozár,
advokátní koncipient

[Švehlík & Mikuláš advokáti s. r. o.](#)

Purkyňova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 273 134 550

e-mail: info@samak.cz

[1] K tomu sdělení komise radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru: Strategie spotřebitelské politiky EU 2007–2013; KOM (2007) 99.

[2] Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. listopadu 2001 ve spojených věcech C-541/99 a C-542/99 Cape Snc proti Idealservice Srl a Idealservice MN RE Sas proti OMAI Srl.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací – režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)